

Kirkegårdsvedtægten som styringsinstrument

- I forhold til tingel-tangel på gravstederne
og restriktioner på samme

Af Anna Mikkelsen, menighedsrådsformand Bredballe Kirke

Tanker og overvejelser

Med en kirkegård fra 1907 og en oprindelig som landsbykirkegård ligger Bredballe kirke knejsende på det højeste og smukkeste sted i området med udsigt til Vejle Fjord.

Kirke – kirkegård – stendige og hegn dannede fra begyndelsen en naturlig helhed. En form som det kendes på de fleste landsbykirkegårde i Danmark.

Selvom det er tilstræbt at bevare præget, har kirkegården, som årene er gået, efterhånden udviklet sig i en retning af mere bykirkegårdsagtig struktur. De tilkøbte arealer er med stor omhyggelighed opdelt i sektioner med forskellige tilbud til Bredballes brugere. Regler og vedtægter nedskrevet i detaljer. Pjecen udleveres til

pårørende, og der er som regel ingen diskussion om, hvorvidt traditioner og æstetiske synspunkter stemmer overens med det følelsesbetonede.

”Bylandsbykirkegården”

Bredballe kirkegård er blevet til en bylandsbykirkegård, som sognet disponerer over. Der er knapt 8000 indbyggere i sognet, hvoraf de fleste er tilflyttere. Fra alle egne af landet er medtaget faktiske forestillinger og levende erfaringer om, hvordan vore døde stedes til hvile, og hvordan dødens haves udseende og udtryk skal være.

Udviklingens krav og efterspørgsel er forsøgt imødekommet.

I samråd med landskabsarkitekten er der blevet anlagt en kirkegård i den nyere del, hvor alle tænkelige

"haver" kan anlægges i de forskellige områder. Opdelingen er disciplineret ved ret strikse servitutter, som forener orden og variation på en velafstemt måde.

Her tænkes på monument, størrelse og form. Om jorden dækkes af græs eller ral. Om rallet er stort eller småt, vasket eller naturfarvet. Om beplantningens højde og bredde. Tuja eller buksbomhæk.

Således udvælger de pårørende et sted til kiste eller urne. Formentlig er det talt igennem inden livets afslutning. Udvælgelsen kan til en vis grad betinges af mangelighed eller økonomi.

For kirkegårdens helhedsudseende er det vigtigt, at gravstedet bliver holdt på passende vis. Derfor er kirkegårdspersonalets rolle i denne forhåndssamtale ikke uvæsentlig i udvælgelseskriteriet. Det har stor betydning, at kirkegårdspersonalet er bekendt med vedtægter og ordensregler.

Uden at skulle fremtræde som ordensbetjente må en vis ærbødighed, etik og æstetisk sans herske på kirkegårdsarealerne blandt personalet og dermed virke afsmittende på al færdsel på kirkegården.

Monumenter over de døde når kitsch og tingel-tangel skal udtrykke følelser og ærefrygt for afdøde.

På de fleste kirkegårde findes der indenfor lågen et skilt med "Ordensregler". Vi kender det alle sammen. Hunde må ikke medtages, færdsel forbudt efter solnedgang, børn må ikke færdes uden en voksen, affald skal placeres på de dertil indrettede steder o.s.v.

Men står der også, at der ikke må placeres bamser og legetøj, plastikbiler og andre yndlingsting på gravene? Eller om monumentet udstyres med tegn og underlige udtryk fra afdødes liv. Hvad med billeder og fyrfadslys i dertil indrettede lygter?

Skal kunst og kunsthåndværk boltre sig på gravene? Et kunstnerisk og personligt monument som udtrykker, hvem der ligger begravet, eller udtrykker efterladtes sorg over afdøde?

Et par fugle af bronze, en due, et fuglebad og en granitbænk har man forholdt sig til i mange år. Men hvad med det andet? Hvem skal bestemme? Er det menig-

hedsrådet, er det brugerne, eller er der et overordnet reglement udsendt af kirkeministeriet?

Det individualistiske præg prises højt i nogle kredse. Måske kunne man nå dertil, at et afsnit på kirkegården var helt frit for at tilgodese den gruppe, der selv vil bestemme udseende, monument og inskription. En forestilling der ville tiltrække turister og virke både provokerende og interessant.

En anden mulighed er at revidere vedtægterne, så det bliver legalt at udtrykke følelser og sorg igennem tangel-tangel på gravstederne i en begrænset periode.

Begrænset – hvorfor nu det? Jo, fordi de protestantiske kirkegårde ikke har tradition for at pynte gravstederne med uforgængelige løsdele. Traditionen kendes mere på inskriptioner med vers, skriftord og kristelige fyndord. Således at vandringen på kirkegården på denne måde bliver en eftertænksomhedens og opbyggelighedens vandring.

En anden dansk tradition, som er ved at forsvinde, er titlerne på afdøde. Gravsten med titler findes efter-

hånden kun blandt bevaringsværdige gravsten i lapidariet.

Barndomserindring

Du må ikke løbe på kirkegården og ikke drikke vandet ved pumpen. Disse to forbud virkede afsmittende på alt andet, der kunne foretages på kirkegården. Det sad dybt i os børn.

På det gulnede skilt stod der så meget andet, som de voksne aldrig læste. Men gravstederne blev holdt i orden. Min far var ringer og graver.

Om der var vedtægter, hvori der stod om blomsterbuketter korrekt placeret, ved jeg ikke. Men hvis der forvildede sig syltetøjsglas ind på gravene, blev de stille og roligt fjernet og erstattet med en spids metalvase.

Den kunstige rosenbuket på det gravsted, hvor konen talte lidt gebrokkent dansk, - den fik lov at stå, indtil den falmede og blev erstattet med en anden kunstig blomst. Således var det ikke noget problem på en landsbykirkegård i halvtredserne.

Fotos fra Bredballe Kirkegård: Anna Mikkelsen